

การศึกษาเรื่องอิเหนาเพื่อการสอนภาษาไทย

นางสาว ดวงฤดี บุญจันทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ.2516

000799

I 15590914

A Study of Inao for Teaching Thai Language

Miss Duangrudee Boonchun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for

the Degree of Master of Education

Department of Secondary

Graduate School

Chulalongkorn University

1973

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

สมาน งามใจ
.....

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ *ดร.สุภัททิพย์* *พญ.ก.จ.ช.ช.* ประธานกรรมการ

..... *ป.ทวีป* / *ก.จ.จ.จ.จ.* กรรมการ

..... *พญ.ก.จ.ช.ช.* กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย อาจารย์ กุลทรัพย์ เกษแมนกิจ

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเรื่องอิเหนาเพื่อการสอนภาษาไทย

ชื่อ นางสาว ดวงฤดี บุญจันทร์

แผนกวิชามัธยมศึกษา

ปีการศึกษา 2515

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ เป็นการค้นคว้าและศึกษาพิจารณาวิทยานิพนธ์เรื่องอิเหนาบทพระราชนิพนธ์ ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ศึกษาโครงเรื่อง ส่วนวนภาษา ตัวละครที่สำคัญ ค่านิยมทางสังคม และการนำไปใช้สอนในระดับชั้นต่าง ๆ บทที่ 1 ผู้เขียนได้กล่าวถึงความจำเป็นมาของปัญหา ซึ่งผู้เขียนพิจารณาเห็นว่าบทละครเรื่องอิเหนาเป็นวรรณคดีที่ได้รับการยกย่องจากวรรณคดีสโมสรในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวว่าเป็นยอดของกลอนบทละครว่า และได้ใช้ศึกษาเป็นแบบเรียนในแขนงวิชาวรรณคดีไทยในระดับชั้นต่าง ๆ ตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนต้นจนถึงระดับอุดมศึกษา บทที่ 2 ผู้เขียนกล่าวถึงโครงเรื่องของกวีนิพนธ์ว่าถึงแม้จะได้เค้าโครงเรื่องมาจากชวา แต่มีลักษณะรายละเอียดคล้ายคลึงกับบทละครนอกในสมัยอยุธยาตอนปลาย บทที่ 3 กล่าวถึงความดีเด่นในด้านส่วนวนภาษาของกวีนิพนธ์เรื่องนี้ พิจารณาเป็นพิเศษในด้านสุนทรียทางภาษา ทั้งนี้โดยได้พิจารณาเห็นว่าภาษาเป็นเอกลักษณ์สำคัญของชาติ

บทที่ 4 ผู้เขียนกล่าวถึงลักษณะของตัวละครสำคัญบางตัวที่เป็นแก่นในการดำเนินเรื่อง ลักษณะของตัวละครเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นสภาพของเจ้านายในสมัยรัตนโกสินทร์ บทที่ 5 ผู้เขียนกล่าวถึงค่านิยมทางสังคม ในด้านความเชื่อฟังผู้ใหญ่ การนิยมธรรมชาติ การมหรสพ ประเพณีและสิทธิสตรีในสมัยนั้น และได้กล่าวถึงปฏิกิริยาของกลุ่มชนเมื่ออยู่ในภาวะการบังคับบางประการ บทที่ 6 ผู้เขียนได้เสนอสิ่งที่ควรนำไปสอนในระดับชั้นต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย บทที่ 7 ผู้เขียนสรุปการศึกษาเกี่ยวกับกวีนิพนธ์เรื่อง

จินตนา คือ ลักษณะโครงเรื่อง ส่วนวนภาษา ตัวละครที่สำคัญ ค่านิยมทางสังคม การนำไป
สอนในระดับชั้นต่าง ๆ และข้อเสนอแนะของผู้เขียนสำหรับผู้สนใจทางวรรณคดีจะค้นคว้าต่อ
ไป อาจศึกษาถึงจินตนาส่วนต่าง ๆ เปรียบเทียบกัน หรือศึกษาศัพท์ ภาษานาฏศิลป์ใน
บทละครเรื่องนี้ได้อย่างละเอียด

Thesis Title **A Study of Inao for Teaching Thai Language**
Name Miss Duangrudee Boonchun Department of Secondary
Academic Year 1972

Abstract

The primary objective of this thesis is both to conduct the research and to undertake the study in depth of Inao, the poetrical masterpiece of King Rama II. Elaborate analyses were made on several elements of the famous work the major ones of which were the plot, language expressions, the main characters, social values, its application as a reading material for educational institutions at different levels.

Chapter I : In this chapter the attempt was made to elaborate the appraisal of the work. The author agrees with the opinion expressed by the public that the Poetry of Inao was deservedly honored by the Literary Club in the reign of King Rama VI as the best Lakorn Ram Poetry, and that due to its intrinsic merit as a literature in itself, the work was later adopted as a textbook on literature for students in secondary schools up to the university level.

Chapter II : The author discusses in details the theme of the work. The findings implicate to the extent that much contrary to the general feeling of Inao being originated in Java, Its explicit characteristics are however dominantly similar to some of the Lakorn Nork of the Late Ayudhya Period.

Chapter III : The writer discusses the distinguished features of Inao by concentrating mainly on the beauty of the language and the aspects which characterize the individuality of the nation.

Chapter IV : This is the Chapter which the author has dwelt mainly on the analysis of some selected characters in the **story** who play the pivotal role in the theme. To most readers they reflect to a large extent the lives of the Thai people in early Ratanakosin Period.

Chapter V : Here the author discusses certain social values as portrayed in the story such as the obedience to the elders, the love of nature, entertainments, traditions, women's rights, and the social reactions under certain pressures.

Chapter VI : This chapter incorporates the author's recommendations on what should be selected from the literary work for teaching of literature in various educational levels especially in the early and late, Mathayomsuksa.

Chapter VII: Conclusion of the study dealing mainly on the basic elements: the plot, language expressions, main characters, social values, and its application in literature teaching. The work is then concluded by the author's recommendations for those researchers who wish to pursue further in the field. Among the more interesting ones are a comparative study of Inao as appeared in diverse styles of writing and the suggestive detailed study of the **theartical** terms as commonly found in this literary work.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ กุศลทรัพย์ เกษแม่นกิจ หัวหน้ากองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร ผู้ควบคุมงานวิจัย ซึ่งตลอดเวลาได้ให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้เขียนในทุก ๆ ด้าน นับแต่คำแนะนำที่มีคุณค่า การค้นคว้าหาหลักฐานอ้างอิงเพิ่มเติม และการตรวจแก้ไข ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.จรูญทัศน์ พุกกะมาน รองศาสตราจารย์ สจวร์ต เพียรชอบ ผู้กรุณาให้คำแนะนำและช่วยให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมความประสงค์ที่ใฝ่ฝันไว้

ดวงฤดี บุญจันทร์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
2 โครงเรื่อง.....	10
เรื่องย่อ.....	10
วิจารณ์.....	15
3 ส่วนวนภาษา.....	28
สุนทรียภาพทางภาษา.....	31
การเสนอภาษาโดยการใช้อนุคุณลักษณะเป็นสื่อ.....	53
4 ลักษณะตัวละครสำคัญ.....	57
อิเหนา.....	64
ประสันตา.....	79
ท้าวคานหา.....	86
ระตูลูกกา.....	91
จินตหราวาที.....	98
บุษบา.....	106
มะเกศวีกานหา.....	116
บาหยัน.....	118

บทที่	หน้า
5/ ค่านิยมทางสังคม.....	122
ความเชื่อฟังผู้ใหญ่.....	123
ค่านิยมชมรมชาติ.....	125
การละเล่นและมหรสพ.....	127
ประเพณี.....	134
สิทธิและฐานะของสตรี.....	142
สภาพชุมชน.....	148
6 การศึกษาอิเหนาเพื่อการสอนภาษาไทย.....	155
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	156
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	172
7 สรุปการวิจัยและขอเสนอแนะ.....	186
บรรณานุกรม.....	188
ภาคผนวก.....	193
ประวัติการศึกษา.....	199